

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
MELCHIOR WATHELET
esitatud 7. aprillil 2016¹

Kohtuasi C-160/15

GS Media BV
versus
Sanoma Media Netherlands BV,
Playboy Enterprises International Inc.,
Britt Geertruida Dekker

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaade kõrgeim kohus))

Eelotsusetaotlus — Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused — Direktiiv 2001/29/EÜ — Infoühiskond — Artikli 3 lõige 1 — Üldsusele edastamine — Veebisait — Üldsusele selliste hüperlinkide kättesaadavaks tegemine, mis suunavad teisel veebisaidil vabalt juurdepääsetavate teoste juurde — Õiguste omaja loa puudumine

I. Sissejuhatus

1. Kõnesolev 3. aprilli 2015. aasta eelotsusetaotlus, mille Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaade kõrgeim kohus) esitas Euroopa Kohtu kantsleisse 7. aprillil 2015, käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ (autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas)² artikli 3 lõike 1 tõlgendamist.

2. See eelotsusetaotlus esitati ühelt poolt GS Media BV (edaspidi „GS Media“) ja teiselt poolt Sanoma Media Netherlands BV (edaspidi „Sanoma“), Playboy Enterprises International Inc. (edaspidi „Playboy“) ja B. G. Dekker'i (edaspidi koos „Sanoma jt“) vahelises kohtuvaidluses, mis käsitles eelkõige asjaolu, et GS Media hallataval veebisaidil GeenStijl.nl (edaspidi „GeenStijl“) avaldati teiste veebisaitide juurde viivaid hüperlinke (ehk „klikitavaid linke“), mis võimaldasid vaadata õigusvastaselt ringlusesse sattunud fotosid B. G. Dekker'ist, mis olid tehtud ajakirja Playboy jaoks.

II. Õiguslik raamistik

3. Direktiivi 2001/29 põhjendused 2–5, 9, 23 ja 31 on sõnastatud järgmiselt:

„(2) [...] Euroopa Ülemkogu rõhutas vajadust luua ühenduse tasandil üldine ja paindlik õigusraamistik Euroopa infoühiskonna arengu toetamiseks. [...].

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — EÜT L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230.

- (3) Ettepanud ühtlustamine aitab rakendada siseturu nelja vabadust ning on seotud õiguse põhiprintsiipide, eelkõige omandi, kaasa arvatud intellektuaalomand, ning väljendusvabaduse ja avaliku huvi järgimisega.
- (4) Suurema õiguskindluse ja intellektuaalomandi kõrgetasemelise kaitse kaudu soodustab autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustatud õigusraamistik olulisi investeeringuid loovusse ja uuenduslikkusse, sealhulgas võrkude infrastruktuuri, ning toob omakorda kaasa Euroopa tööstuse kasvu ja konkurentsivõime suurenemise nii sisuliselt kui infotehnoloogia valdkonnas ja üldisemalt ka mitmes tööstus- ja kultuurisektoris. [...]
- (5) Tehnika areng on suurendanud ja mitmekesistanud loomise, tootmise ja kasutamise võimalusi. Kuigi intellektuaalomandi kaitseks ei ole vaja uusi käsitusviise, tuleks olemasolevaid seadusi autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kohta kohandada ning täiendada, et need vastaksid piisavalt majanduslikule tegelikkusele, näiteks uutele kasutusviisidele.
- [...]
- (9) Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustamise aluseks peab olema kõrgetasemeline kaitse, sest nimetatud õigused on olulised intellektuaalse loominguga seotud. Nende kaitse aitab tagada loovuse säilimise ja arengu autorite, esitajate, tootjate, tarbijate, kultuuri, tööstuse ja laiemas üldsuses huvides. [...]
- [...]
- (23) Käesolev direktiiv peaks täiendavalt ühtlustama autoriõigusi teoste üldsusele edastamiseks. Seda õigust tuleb käsitleda laiemas mõttes, et hõlmata edastamist ka üldsusele, kes ei viibi paigas, kus teost esitatakse. Nimetatud õigus peaks hõlmama teose igasugust edastamist või vahendamist üldsusele kaabli või kaablita vahendite, kaasa arvatud ringhäälingu kaudu.
- [...]
- (31) Tuleb tagada õiguste ja huvide tasakaal eri liiki õiguste valdajate huvide vahel, samuti eri liiki õiguste valdajate ning kaitstud objekti kasutajate vahel. Olemasolevad erandid ja piirangud, mis nende õiguste puhul liikmesriikides on ette nähtud, tuleb uut elektroonilist keskkonda arvesse võttes läbi vaadata. [...]"

4. Selle direktiivi artikkel 3 sätestab:

„1. Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste sellisel viisil kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.

[...]

3. Käesoleva artikli kohase üldsusele edastamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise toiminguga seoses ei lõpe lõigetes 1 ja 2 nimetatud õigused.“

5. Selle direktiivi artikkel 6 näeb ette:

„1. Liikmesriigid näevad ette piisava õiguskaitse mis tahes tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmise vastu, kui asjaomase teo sooritanud isik on või põhjendatult peab olema teadlik taotletavast eesmärgist.

[...]

3. Käesoleva direktiivi kohaldamisel hõlmab termin „tehnilised meetmed“ mis tahes tehnoloogiat, seadet või komponenti, mille eesmärk tavapärase toimimise puhul on takistada või piirata teoste või muude objektidega seotud toiminguid, milleks autoriõiguse või sellega kaasnevate õiguste valdaja või [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 1996. aasta] direktiivi 96/9/EÜ [andmebaaside õiguskaitse kohta (EÜT L 77, lk 20; ELT eriväljaanne 13/15, lk 459)] III peatükis sätestatud *sui generis* õiguse valdaja ei ole luba andnud. Tehnilised meetmed on tõhusad juhul, kui õiguste valdajad kontrollivad kaitstud teose või muu objekti kasutamist kaitse eesmärki täitva juurdepääsu kontrolli või kaitsevahendi abil, näiteks teose või muu objekti krüpteerimise, skrambleerimise või muul viisil muutmise või kopeerimiskaitsemehhanismi abil.

[...]“

6. Selle direktiivi artikkel 8 sätestab:

„1. Liikmesriigid näevad käesolevas direktiivis sätestatud õiguste ja kohustuste rikkumise puhuks ette asjakohased sanktsioonid ja õiguskaitsevahendid ning võtavad kõik meetmed nende sanktsioonide ja õiguskaitsevahendite kohaldamise tagamiseks. Sätestatavad sanktsioonid peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

[...]

3. Liikmesriigid tagavad, et õiguste valdajatel on võimalik taotleda kohtu ettekirjutust vahendajatele, kelle teenuseid kolmandad isikud kasutavad autoriõiguse või sellega kaasneva õiguse rikkumiseks.“

7. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul³ artikkel 14 „Teabe talletamine“ sätestab:

„1. Kui osutatakse infoühiskonna teenust, mis seisneb teenuse saaja poolt pakutava teabe talletamises, tagavad liikmesriigid, et teenuseosutaja ei vastuta teenuse saaja taotluse põhjal talletatava teabe eest järgmistel tingimustel:

a) teenuseosutajal ei ole tegelikku teavet ebaseadusliku tegevuse või teabe kohta ja kahjutasunõuete osas ei tea ta fakte või asjaolusid, millest ilmneb ebaseaduslik tegevus või teave,

või

b) sellisest asjaoludest teadlikuks saades kõrvaldab teenuseosutaja kiiresti teabe või tõkestab juurdepääsu sellele.

2. Lõiget 1 ei kohaldata, kui teenuse saaja tegutseb teenuseosutaja alluvuses või järelevalve all.

3. Käesolev artikkel ei mõjuta kohtu või haldusasutuse võimalust nõuda vastavalt liikmesriikide õigussüsteemidele teenuse osutajalt rikkumise lõpetamist või vältimist ega liikmesriikide võimalust kehtestada kord, kuidas teave kõrvaldada või juurdepääs sellele tõkestada.“

3 — EÜT L 178, lk 1; ELT eriväljaanne 13/25, lk 399.

8. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta⁴ artikli 11 kolmas lause sätestab:

„Ilma et see piiraks [direktiivi 2001/29] artikli 8 lõike 3 kohaldamist, tagavad liikmesriigid lisaks, et õiguste valdajad võivad nõuda kohtulikke tõkendeid vahendajate suhtes, kelle teenuseid kasutas kolmas osapool intellektuaalomandi õiguste rikkumisel.“

III. Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

9. Kuukirja Playboy väljaandja Sanoma tellis fotograaf C. Hermès'ilt fotoreportaazi B. G. Dekkerist. B. G. Dekker esineb sageli Madalmaade telesaadetes. Fotograaf andis Sanomale volituse esindada teda talle kõnealuselt tellimusest tulenevate intellektuaalomandi õiguste kaitsmise ja jõustamise eesmärgil.

10. Veebisaidi GeenStijl haldaja GS Media avaldas 27. oktoobril 2011 teate pealkirjaga „[ebasünnis sõna]! [...] Dekkeri alastipildid“. Selle teate ääres kuvati veebisaidi vasakus ülemises nurgas osaliselt ühte fotodest. Teade lõppes järgmise tekstiga: „Ja nüüd niisiis link fotodega, mida olete oodanud. Kes esimesena [ebasünnis sõna], see ka esimesena [ebasünnis sõna]. SIIN. [...]“ „SIIN“ nimetust kandvale hüperlingile klõpsamine suunas lugejad edasi Austraalia failihoidla veebisaidile Filefactory.com. Järgmisele hüperlingile klõpsamine avas uue akna, mis sisaldas nuppu „laadi kohe alla“ („Download now“). Sellele nupule klõpsamisega avanes zip-formaadis fail üheteistkümne pdf-formaadis failiga, millest igauks sisaldas ühte fotodest.

11. Sanoma nõuetele vaatamata keeldus GS Media kõnealusel hüperlingi eemaldamisest. Seevastu eemaldati fotod veebisaidilt Filefactory.com.

12. Veebilehel GeenStijl võis 7. novembril 2011 lugeda teadet pealkirjaga „Blote [Dekker] gaat GeenStijl aanklaguh“ („Alasti Dekker kaebab GeenStijli kohtusse“), mis puudutas vaidlust GS Media ja Sanoma jt vahel seoses GeenStijl poolt ringlusse viidud fotodega. See teade lõppes järgmiste sõnadega: „Uuendus: alasti [Dekkeri] pildid veel nägemata? Need on SIIN“. Ka see teade sisaldas hüperlinki veebisaidile Imageshack.us, millelt võis näha üht või mitut kõnealust fotot. Ka veebisait Imageshack.us täitis Sanoma nõude need fotod eemaldada. Kolmas teade fotode juurde viiva hüperlingiga ilmus veebisaidil GeenStijl 17. novembril 2011. See kandis pealkirja „Bye Bye, hüvasti, Playboy“. GeenStijli foorumi külastajad panid seejärel sellele saidile üles uusi linke, mis suunasid teistele veebisaitidele, kus võis fotosid näha.

13. Fotod B. G. Dekkerist avaldati ajakirjas Playboy 2011. aasta detsembris.

14. Sanoma jt esitasid hagi Rechtbank Amsterdamile (Amsterdami kohus), väites eelkõige, et hüperlinkide lisamisega ja ühe kõnealusel foto väljalõike avaldamisega veebisaidil GeenStijl rikkus GS Media C. Hermès'i autoriõigust ning tegutses Sanoma jt suhtes ebaseaduslikult. Rechtbank Amsterdam (Amsterdami kohus) rahuldab nõuded põhiosas.

15. Gerechtshof Amsterdam (Amsterdami apellatsioonikohus) tühistas Rechtbank Amsterdam (Amsterdami kohus) otsuse, leides, et hüperlinkide üles panemisega ei rikkunud GS Media C. Hermès'i autoriõigust, kuna fotod olid veebisaidile Filefactory.com üles panemisega juba üldsusele kättesaadavaks tehtud. Gerechtshof Amsterdam (Amsterdami apellatsioonikohus) ei võtnud seisukohta küsimuses, kas fotode ülespanemine veebisaidile Filefactory.com oli C. Hermès'i autoriõiguse rikkumine või mitte. Ta leidis seevastu, et GS Media toimis nende hüperlinkide ülespanemisega Sanoma jt suhtes

4 — ELT L 157, lk 45, parandused ELT 2004, L 195, lk 16 ja ELT 2007, L 204, lk 27; ELT eriväljaanne 17/02, lk 32.

ebaseaduslikult, õhutades GeenStijl'i külastajaid vaatama õigusvastaselt saidile Filefactory.com üles pandud fotosid, mida ilma nende linkideta oleks olnud raske leida. Gerechthof Amsterdam (Amsterdami apellatsioonikohus) leidis aga, et ühe foto osalise väljalõike ülespanekuga veebisaidile GeenStijl rikkus GS Media C. Hermèsi autoriõigust.

16. GS Media ning Sanoma jt esitasid Hoge Raad der Nederlandenile (Madalmaade kõrgeim kohus) vastavalt kassatsioonkaebuse ja vastukassatsioonkaebuse.

17. GS Media vaidlustab Gerechthof Amsterdami (Amsterdami apellatsioonikohus) järelduse, et ühe foto väljalõike ülespanekuga oma veebisaidil fotosid käsitlevasse teatesse rikkus GS Media C. Hermèsi autoriõigust.

18. Sanoma jt vaidlustavad Gerechthof Amsterdami (Amsterdami apellatsioonikohus) järelduse, et hüperlinkide ülespanekuga oma veebisaidile ei teinud GS Media fotosid üldsusele kättesaadavaks. Sanoma jt viitavad eelkõige kohtuotsusele Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) ja väidavad Hoge Raad der Nederlandenis (Madalmaade kõrgeim kohus), et hüperlingi lisamine, mis suunab edasi veebisaidile, millele on üles pandud teos ilma autoriõiguse omaja loata, kujutab endast üldsusele edastamist, olenemata sellest, kas seda teost on varem õiguste omaja loal avaldatud või mitte. Sanoma jt väidavad peale selle, et veebisait Filefactory.com võttis piiravad meetmed kohtuotsuse Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) punkti 31 tähenduses, „mida GeenStijli kasutajatel oli GS Media sekkumise tõttu võimalik eirata, nii et ringlusesse sattunud fotod tehti kättesaadavaks laiemale üldsusele kui üldsusele, kelle jaoks olid need „digitaalsesse seifi“ paigutatud; igal juhul on need fotod tehtud seeläbi kättesaadavaks üldsusele, kes ei oleks neile ilma viidatud sekkumiseta juurde pääsenud (keerukamaid vahendeid kasutamata) ja kelle jaoks oleksid need seetõttu jäänud ligipääsmatuks“.

19. Vastukassatsioonkaebuse uurimise raames leiab Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaade kõrgeim kohus), et kohtuotsusest Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) ning kohtumäärusest BestWater International (C-348/13, EU:C:2014:2315) ei saa piisava kindlusega järeldada, kas „üldsusele edastamisega“ on tegemist juhul, kui teos on küll varem avaldatud, kuid ilma õiguste omaja loata. See kohus märgib lisaks, et vastukassatsioonkaebus tõstatab ka küsimusi, mis puudutavad piiravate meetmete eiramist kohtuotsuse Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) tähenduses. Ta märgib selle kohta, et enne seda, kui GS Media pani veebisaidile GeenStijl üles hüperlingi, ei olnud fotod kättesaadavad, kuid samas ei olnud neid lihtne üles leida, nii et hüperlingi ülespanek hõlbustas fotode leidmist märkimisväärselt.

20. Neil asjaoludel otsustas Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaade kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. a) Kas tegemist on „üldsusele edastamisega“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses, kui muu isik kui autoriõiguse omaja suunab tema hallataval veebisaidil üles pandud hüperlingi kaudu kolmanda isiku hallatavale veebisaidile, mis on ligipääsetav Internetti kasutavale üldsusele ja millel on teos kättesaadavaks tehtud autoriõiguse omaja loata?
- b) Kas vastust eespool esitatud küsimisele mõjutab see, kas teost on autoriõiguse omaja loaga juba varem mõnel muul viisil üldsusele kättesaadavaks tehtud?
- c) Kas seejuures on oluline asjaolu, kas hüperlingi lisaja teab või pidi teadma seda, et autoriõiguse omaja ei ole andnud luba teose ülespanekuks esimese küsimuse punktis a viidatud kolmanda isiku veebisaidile, ja vajaduse korral asjaolu, kas ta teadis või pidi teadma, et teost on ka varem autoriõiguse omaja loata üldsusele kättesaadavaks tehtud?

2. a) Kui vastus esimese küsimuse punktile a on eitav, siis kas juhul, kui Internetti kasutaval üldsusel on võimalik pääseda juurde veebisaidile, millele suunab hüperlink, ja seega teosele, kuid see juurdepääs ei ole hõlbustatud, mistõttu hüperlingi lisamine teose ülesleidmist tunduvalt hõlbustab, on tegemist või võib tegemist olla üldsusele edastamisega?
  - b) Kas teise küsimuse punktile a vastamisel on oluline, kas hüperlingi lisaja teab või pidi teadma, et Internetti kasutaval üldsusel ei ole veebisaiti, millele hüperlink suunab, hõlbustada üles leida või sellele juurde pääseda?
3. Kas on teisi asjaolusid, mida tuleb arvesse võtta vastamisel küsimusele, kas tegemist on üldsusele edastamisega, kui veebisaidile pannakse üles hüperlink, mis muudab kättesaadavaks teose, mida ei ole veel varem autoriõiguse omaja loal üldsusele kättesaadavaks tehtud?

IV. Menetlus Euroopa Kohtus

21. GS Media, Sanoma jt, Saksamaa Liitvabariik, Prantsuse Vabariik, Portugali Vabariik, Slovaki Vabariik ja Euroopa Komisjon esitasid kirjalikud seisukohad. GS Media, Sanoma jt, Saksamaa Liitvabariik, Prantsuse Vabariik ja komisjon esitasid suulised seisukohad 3. veebruaril 2016. aasta kohtuistungil.

V. Poolte seisukohad

22. Portugali Vabariik leiab, et ilma, et see vähendaks Euroopa Kohtu lõplahendi põhjendatust, võib kohtuotsus Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) piirata teabe ja teadmiste levitamist Internetis. Portugali Vabariik leiab, et hüperlinkide lisamise kvalifitseerimine „edastamise toiminguks“ tekitab probleeme kahel põhjusel.

23. Portugali Vabariik väidab esiteks, et digitaalühiskonnas on hüperlink sarnane joonealuse märkusega analoogses kultuurikeskkonnas⁵ ja seda ei peaks kvalifitseerima „edastamise toiminguks“. Teiseks väidab Portugali Vabariik, et isik, kes teeb teose otse üldsusele kättesaadavaks ja teostab seega „edastamise toimingut“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses, on see, kes salvestab teose serverisse, kust veebikasutaja saab sellele juurde pääseda. Ta leiab, et mitte hüperlingi üles panija – kes on pelgalt teisene või kaudne „edastaja“ – ei ole see, kelle toimingut tulemusena „isik pääseb [teostele] ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal“. Toiming, millel on tõesti selline tagajärg, on esialgse edastamise teinud isiku toiming.

24. Portugali Vabariik leiab, et asjaolu, et mõni teine isik kui autoriõiguse omaja suunab oma hallatavale veebisaidile hüperlingi üles panemise teel kolmanda isiku hallatavale veebisaidile, mis on juurdepääsetav kõikidele veebikasutajatele ja millel on teos tehtud üldsusele kättesaadavaks autoriõiguse omaja loaga või ilma selleta, ei ole „üldsusele edastamine“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses.

25. Komisjon tuletab meelde, et ta väitis oma seisukohtades kohtuasjas, milles tehti kohtuotsus Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76), et olukorras, kus klikitav link (ehk „hüperlink“) teatud veebisaidil suunab autoriõigusega kaitstud teose juurde, mis on esitatud teisel veebisaidil, ja kui esimese veebisaidi kasutajad pääsevad seeläbi sellele teosele juurde, ei saa olla tegemist „edastamise toiminguga“, kuna toimunud ei ole ei edastamist ega vahendamist direktiivi 2001/29 tähenduses.

5 — Või teeviidaga, nagu GS Media kohtuistungil välja pakkus.

26. GS Media, Saksamaa Liitvabariik, Portugali Vabariik⁶ ja Slovaki Vabariik ning komisjon teevad ettepaneku vastata eitavalt eelotsusetaotluse esitanud kohtu esimese küsimuse punktidele a ja b. Nende hinnangul ei ole tegemist „üldsusele edastamisega“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses, kui hüperlink suunab kolmanda isiku veebisaidile, millele kõik veebikasutajad saavad vabalt juurde pääseda ja millel asjaomane teos on tehtud kättesaadavaks ilma õiguste omaja loata – ja seda ka juhul, kui seda teost ei ole veel kunagi õiguste omaja loal muul viisil avaldatud.

27. Esimese küsimuse punkti c kohta leiavad GS Media, Saksamaa Liitvabariik, Portugali Vabariik ning komisjon, et subjektiivsed asjaolud ei ole olulised „üldsusele edastamise“ hindamisel, sest seda tuleb teha objektiivsel alusel. Portugali Vabariik väidab siiski teise võimalusena, juhuks, kui Euroopa Kohus vastab esimesele või teisele eelotsuse küsimusele jaatavalt, et selline edastamine eeldab, et hüperlingi ülespanija oli üheselt mõistetavalt teadlik asjaolust, et esialgne edastamine oli toimunud ilma loata. Seevastu Slovaki Vabariik leiab, et on oluline teada, kas isikul, kes paneb üles kaitstud teose juurde viiva hüperlingi, ei olnud võimalik mitte teada, et see teos tehti varem üldsusele kättesaadavaks ilma õiguste omaja loata. Seega peaks see isik direktiivi 2001/29 eesmärgi tagamiseks kohe, kui õiguste omaja talle sellisest asjaolust teatab, või kui tal ei ole mõnel muul põhjusel võimalik seda mitte teada, takistama veel üht autoriõiguse rikkumist, vältides kaitstud teose uut üldsusele edastamist.

28. Teise küsimuse punktide a ja b kohta leiavad GS Media, Saksamaa Liitvabariik, Portugali Vabariik, Slovaki Vabariik ning komisjon, et sellele tuleb vastata eitavalt. Kohtuotsusest Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) tuleneb nimelt, et ainus oluline asjaolu on see, kas hüperlink võimaldab kõrvale hoida kaitstud teost sisaldaval veebisaidil võetud piiravatest meetmetest, mille eesmärk on piirata üldsuse juurdepääsu sellele. Kui see ei ole nii ja kui sellele veebisaidile ning seega sellele üles pandud teosele võivad potentsiaalselt juurde pääseda kõik veebikasutajad, ei ole oluline, kas see hüperlink hõlbustab või mitte selle saidi leidmist. Lisaks ei oleks vastupidist lahendust võimalik rakendada ja see tekitaks olulise õigusliku ebakindluse, mis kahjustaks sõna- ja teabevabadust.

29. Sanoma jt teevad ettepaneku vastata esimesele, teisele ja kolmandale küsimusele nii, et isik, kes sellistel asjaoludel nagu põhikohtuasjas paneb tahtlikult ja täiesti teadlikult üles hüperlingi, mis võimaldab pääseda juurde autoriõigusega kaitstud teosele, mida ei ole kunagi varem õiguste omaja loal avaldatud, teostab üldsusele edastamise toimingut. Sanoma jt leiavad, et Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et arvesse tuleb võtta mitmeid tegureid, sealhulgas esiteks asjaolu, et kasutaja annab täiesti teadlikult ja tahtlikult kolmandatele isikutele otsese juurdepääsu kaitstud teostele; teiseks asjaolu, et oma sekkumisega on kasutajal oluline roll nende teoste kättesaadavaks tegemisel; kolmandaks asjaolu, et üldsus, kellel on seeläbi juurdepääs kaitstud teostele, koosneb määramatust hulgast potentsiaalsetest kasutajatest või suhteliselt suurest hulgast isikutest; neljandaks asjaolu, et oma sekkumisega suurendab kasutaja nende isikute ringi, kellel on juurdepääs kaitstud teostele, lisades sinna isikute rühma, keda kaitstud teoste autoriõiguste omaja silmas ei pidanud, kui ta andis loa esialgseks kasutamiseks, ja viiendaks asjaolu, et selle edastamise puhul on kasutaja eesmärk saada tulu. Sanoma jt sõnul on kõik need tegurid põhikohtuasjas olemas.

30. Prantsuse Vabariigi väitel on asjaomaste teoste klikitava lingi kaudu kättesaadavaks tegemise tulemuseks põhikohtuasja asjaoludel see, et kõnealused teosed edastatakse uuele üldsusele, sest ehkki vaidlusaluseid fotosid ei olnud võimatu leida enne, kui GS Media pani veebisaidile GeenStijl üles klikitava lingi, pääsesid vaidlusalustele fotodele enne selle lingi ülespanekut hõlpsalt juurde üksnes isikud, kellel oli digitaalne kood. Ta tuletab meelde, et ükski asjaolu ei võimaldanud tõendada, et GeenStijl'i külastajad oleksid saanud vaidlusalused fotod hõlpsasti üles leida ilma GS Media abita. Selle kohta tuletab Prantsuse Vabariik meelde, et eelotsusetaotluse esitanud kohus leidis, et klikitava lingi

6 — Portugali Vabariigi järgmised seisukohad on esitatud puhtalt teise võimalusena nende seisukohtade suhtes, mida on kirjeldatud käesoleva ettepaneku punktides 22–24, juhuks, kui Euroopa Kohus leiab, et kohtuotsusest Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) tulenevast kohtupraktikast ei tule kõrvale kalduda.

ülespanek hõlbustas fotode leidmist märkimisväärselt. Neil asjaoludel leiab Prantsuse Vabariik, et tuleb järeldada, et klikitava lingi olemasolu, mis võimaldab oluliselt hõlbustada juurdepääsu andmeruumile, mis sisaldab autoriõigusega kaitstud ja avaldamata fotosid, tähendab uuele üldsusele edastamist direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses.

31. Prantsuse Vabariik leiab, et „üldsusele edastamiseks“ kvalifitseerimiseks ei ole oluline esiteks asjaolu, kas autoriõiguse omaja andis või ei andnud loa teose kättesaadavaks tegemiseks veebisaidil, mille juurde suunab klikitav link, ja teiseks asjaolu, kas klikitava lingi ülespanija võis teada, et õiguste omaja ei andnud luba teose sellisel viisil kättesaadavaks tegemiseks.

VI. Analüüs

A. Sissejuhatavad märkused

32. Kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrollist ei tulene teisiti, nähtub Euroopa Kohtu toimikust, et kaitstud teosed, st fotod, tehti selliste veebisaitide nagu Filefactory.com ja Imageshack.us kasutajatele kättesaadavaks ilma autoriõiguse omajate nõusolekuta, kuid seda autoriõiguse rikkumist põhikohtuasi ei käsitle.

33. Peale selle ei ole eelotsusetaotluse esemeks ühe kõnealuse foto osalise väljalõike ülespanek veebilehele GeenStijl⁷, sest eelotsusetaotlus käsitleb üksnes hüperlinke sellel saidil.

34. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma küsimustes nimelt sisuliselt teada seda, kas direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et üldsusele edastamise toiming on see, kui veebisaidile pannakse üles hüperlink, mis suunab sellisele teisele veebisaidile, mida haldab kolmas isik, millele pääsevad juurde kõik veebikasutajad ning millel on autoriõigusega kaitstud teosed tehtud üldsusele kättesaadavaks *ilma* autoriõiguse omaja loata.

35. Peale selle soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 kohaselt on oluline asjaolu, et veebisaidile viiva hüperlingi ülespanija teab või pidi teadma, et autoriõiguse omaja ei andnud luba teoste algseks edastamiseks asjaomasel veebisaidil. Viimasena küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas, ja vajaduse korral millistel tingimustel, on selle sätte seisukohast oluline asjaolu, et hüperlink muutis kõnealustele teostele juurdepääsu hõlpsamaks.

36. Põhikohtuasi on seotud kohtuotsusega Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) ja kohtumäärusega BestWater International (C-348/13, EU:C:2014:2315), milles Euroopa Kohus leidis, et kuigi veebisaidile selliste hüperlinkide ülespanemine, mis suunavad mõnel teisel veebisaidil vabalt kättesaadava kaitstud teose juurde, on „edastamise toiming“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses⁸, ei ole see „üldsusele edastamine“ sama sätte tähenduses. Nimelt leidis Euroopa Kohus kohtuotsuse Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) punktis 24, et „selleks, et [...] edastamine, mis hõlmab samu teoseid kui algne edastamine ja mis toimub [...] sama tehnilist vahendit kasutades [kui algne edastamine], oleks hõlmatud direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses mõistega „üldsusele edastamine“, [peab] see edastamine olema suunatud ka *uuele üldsusele*, st üldsusele, kellega autoriõiguse omajad algseks üldsusele edastamiseks luba andes ei arvestanud“.⁹

7 — Vt eelkõige käesoleva ettepaneku punktid 10 ja 14–17.

8 — Kohtuotsus Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 20).

9 — Vt selle kohta kohtumäärus BestWater International (C-348/13, EU:C:2014:2315, punkt 14). Kohtujuristi kursiiv.

37. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Euroopa Kohus ei täpsustanud nendes kohtuasjades, kas autoriõiguse omaja luba teha kaitstud teos kättesaadavaks veebisaidil, millele hüperlink suunab, mõjutab asjaolu, et see kohus ei tuvastanud üldsusele edastamist direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses.

38. On oluline märkida, et kohtuotsuse Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) resolutsiooni esimeses punktis otsustas Euroopa Kohus, et direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et üldsusele edastamise toiminguga selle sätte tähenduses ei ole tegemist siis, kui veebisaidil pakutakse klikitavaid linke, mis suunavad teisel veebisaidil vabalt kättesaadavate¹⁰ teoste juurde.¹¹

39. Ehkki on tõsi, et Euroopa Kohus märkis kohtuotsuse põhjendustes mitmel korral, et „autoriõiguse omajad [andsid] algseks edastamiseks [loa]“¹², ei ole selle otsuse resolutsioonis mitte kordagi viidatud küsimusele, kas autoriõiguse omaja andis loa kaitstud teose algseks kättesaadavaks tegemiseks või mitte.

40. Peale selle tuleb märkida, et kohtumääruse BestWater International (C-348/13, EU:C:2014:2315) punktist 4 tuleneb, et kaitstud teose Internetis avaldamine ja seega selle algne üldsusele edastamine ei olnud toimunud autoriõiguse omaja loal. Euroopa Kohus järgis aga kohtuotsusest Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) tulenevat kohtupraktikat ja leidis, et direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1 ei ole rikutud.

41. Sellest tulenevalt paistab kohtumäärusest BestWater International (C-348/13, EU:C:2014:2315), et asjaolu, et autoriõiguse omaja ei andnud luba algseks üldsusele edastamiseks, ei olnud direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 seisukohast oluline.

42. Selle kohta olgu siiski märgitud, et Euroopa Kohtule esitatud eelotsuse küsimus kohtuasjas, milles tehti kohtumäärus BestWater International (C-348/13, EU:C:2014:2315)¹³, ei puudutanud konkreetselt loa puudumist, ja Euroopa Kohtu arutluskäik selles kohtumääruses ei viita sellele asjaolule mitte kordagi.¹⁴

43. Käesolev kohtuasi annab seega Euroopa Kohtule võimaluse määrata kindlaks, kas tuvastamiseks, et toimunud ei ole üldsusele edastamist direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses, on vajalik see, et autoriõiguse omaja andis loa kaitstud teose teisel veebisaidil kättesaadavaks tegemiseks („algne“ edastamine).

10 — Euroopa Kohus kasutas mõisteid „vabalt kättesaadavad“ ja „vabalt juurdepääsetavad“ vaheldumisi sünonüümidena. Peale selle tundub, et kohtuotsusest Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) nähtub, et selles kohtuasjas käsitletav hüperlink viis ühe veebisaidi kasutajad otse teisel veebisaidil vabalt juurdepääsetavate teoste juurde. Käesolevas kohtuasjas aga – juhul kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrollist ei tulene teisiti – tundub, et asjaomased hüperlingid ei viinud veebisaidi GeenStijl kasutajaid otse kõnealuste teoste juurde, vaid suunasid nad teistele veebisaitidele, millele olid salvestatud autoriõigusega kaitstud teosed. Minu arvates tuleb neid asjaolusid käsitleda samamoodi direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 kohaselt, kuivõrd autoriõigusega kaitstud teosele saab vabalt juurde pääseda veebisaidil, millele hüperlink suunab.

11 — Vt ka kohtuotsus Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 32).

12 — Vt eelkõige kohtuotsus Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 27).

13 — Euroopa Kohus otsustas selle kohtuasja lahendada põhistatud määrusega, vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 99 „Vastamine põhistatud määrusega“, milles on ette nähtud, et „[k]ui Euroopa Kohtule esitatud eelotsuse küsimus on identne küsimusega, millele Euroopa Kohus on juba vastuse andnud, või kui küsimusele võib vastuse selgelt tuletada kohtupraktikast või kui esitatud küsimusele antav vastus ei tekita põhjendatud kahtlust, võib Euroopa Kohus igal ajal ettekandja-kohtuniku ettepanekul ja pärast kohtujuristi ärakuulamist lahendada kohtuasja põhistatud määrusega“.

14 — Nimelt soovis eelotsusetaotluse esitanud kohus selles kohtuasjas teada üksnes seda, kas „ühel veebisaidil üldsusele kättesaadavaks tehtud kolmanda isiku teose sidumist mõne teise veebisaidiga võib sellistel asjaoludel nagu põhikohtuasjas pidada „üldsusele edastamiseks“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses, kuigi viidatud teost ei edastata seeläbi uuele üldsusele ja edastamisel ei kasutata tehnilist erilahendust, mis erineb algsel edastamisel kasutatud lahendusest.“ Vt kohtumäärus BestWater International (C-348/13, EU:C:2014:2315, punkt 11).

44. Enne eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimustele vastamist tuleb analüüsida Portugali Vabariigi¹⁵ ja komisjoni¹⁶ seisukohti, mis käsitlevad võimalust jätta kõrvale kohtuotsusest Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) tulenev kohtupraktika „edastamise toiming“ mõiste kohta, mis on vajalik element selleks, et tuvastada „üldsusele edastamist“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses ja selle kehtimist hüperlinkide suhtes.

45. Kui Euroopa Kohus peaks nimelt leidma, et „edastamise toiminguks“ ei saa pidada seda, et veebisaidile pannakse üles hüperlinke, mis viivad teisel veebisaidil vabalt juurdepääsetavate kaitstud teoste juurde, ei oleks enam tarvis vastata küsimusele selle kohta, et autoriõiguse omanik ei andnud luba panna oma teos üles teistele saitidele, mida haldavad kolmandad isikud.

B. Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 kaks elementi

46. Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõige 1 näeb ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele. Järelikult peab igaks teose üldsusele edastamise toiminguks¹⁷ olema autoriõiguse omaniku luba.

47. Kuigi direktiivis 2001/29 ei ole määratletud, mida tähendab „üldsusele edastamine“¹⁸, täpsustab seevastu Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika, et see mõiste ühendab omavahel kaks kumulatiivset elementi – teose „edastamise toiming“ ja selle „üldsusele“ edastamine¹⁹.

1. Esimene element

48. „Edastamise toiming“ mõiste kohta tuleb märkida, et direktiivi 2001/29 põhjenduses 23 on märgitud eelkõige, et üldsusele edastamine „hõlma[b] teose igasugust edastamist või vahendamist üldsusele[, kes ei viibi paigas, kus teost esitatakse,] kaabli või kaablita vahendite, kaasa arvatud ringhäälingu kaudu“.²⁰

49. Peale selle leidis Euroopa Kohus kohtuotsuse Circul Globus București (C-283/10, EU:C:2011:772)²¹ punktis 40, et üldsusele edastamise õigus „ei hõlma [...] tegevust, mille puhul ei ole vajalik teose „edastamine“ või „vahendamine““.²²

15 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 22–24.

16 — Vt käesolev ettepanek, punkt 25.

17 — Kohtuotsus Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 15). Nagu näeb ette direktiivi 2001/29 artikli 3 lõige 3, ei lõppe see ainuõigus direktiivi 2001/29 artikli 3 kohase üldsusele edastamise või üldsusele kättesaadavaks tegemise toiminguga.

18 — Kohtuotsus Football Association Premier League jt (C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punktid 184 ja 185).

19 — Vt kohtuotsus Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 16 ja seal viidatud kohtupraktika). Vt analoogia alusel kohtuotsus C More Entertainment (C-279/13, EU:C:2015:199, punkt 25), mis käsitleb direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 2.

20 — Kohtujuristi kursiiv.

21 — Tuleb rõhutada, et see kohtuotsus on tehtud enne kohtuotsust Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76).

22 — Kohtujuristi kursiiv.

50. Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikes 1 ei ole aga kordagi viidatud edastamise või vahendamise toimingutele, vaid selles on laias tähenduses sätestatud, et üldsusele edastamine hõlmab „üldsusele [...] *kättesaadavaks tegemist*“.²³ See „edastamise toiminguga“ mõiste lai²⁴ käsitlus vastab minu arvates Euroopa seadusandja soovile tagada „intellektuaalomandi kõrgetasemeline kaitse“²⁵ ja kindlustab ka selle, et „edastamise toiminguga“ mõiste oleks paindlik ja ei aeguks kiiresti tehnoloogia pideva arengu tõttu.²⁶

51. Direktiivi 2001/29 põhjenduse 23 sõnastusest tulenevalt toetas komisjon kohtuasjas, milles tehti kohtuotsus Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76), seisukohta, et „edastamise toiminguga“ mõiste peab piirduma „edastamise“ või „vahendamisega“, millega ei ole tegemist teatud veebisaidil paikneva hüperlingi puhul, mis suunab edasi autoriõigusega kaitstud teose juurde, mis on esitatud teisel veebisaidil, ja mille puhul esimese veebisaidi külastajatel on seega juurdepääs sellele teosele.²⁷

52. Selle seisukohaga ei nõustutud, sest Euroopa Kohus leidis kohtuotsuse Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) punktis 19, et „selleks, et tegemist oleks „edastamise toiminguga“, [piisab] teose üldsusele kättesaadavaks tegemisest niimoodi, et üldsuse hulka kuuluvatel isikutel on võimalus neile teostele juurde pääseda, ning ei ole oluline, kas nad seda võimalust kasutavad või mitte“.

53. Kas „edastamise toiminguga“ on aga tegemist juhul, kui hüperlink veebisaidil suunab edasi teisele veebisaidile, võimaldades seeläbi oma külastajatel pääseda juurde kaitstud teosele, mis on sellel teisel veebisaidil vabalt kättesaadav?

54. Ehkki on tõsi, et veebisaidile üles pandud hüperlingid hõlbustavad oluliselt teiste veebisaitide ja nendel kättesaadavate kaitstud teoste leidmist²⁸, ja seega võimaldavad esimese veebisaidi kasutajatel pääseda kiiremini ja otse²⁹ nende teoste juurde, leian, et hüperlingid, mis ka otse viivad kaitstud teoste juurde, ei „*tee neid kättesaadavaks*“ üldsusele juhul, kui need teosed on juba vabalt kättesaadavad mõnel teisel veebisaidil; need hüperlingid vaid hõlbustavad kõnealuste teoste leidmist. Nagu märgib Portugali Vabariik oma seisukohtades, tegi teose tegelikult „kättesaadavaks“ isik, kes selle algselt edastas.³⁰

55. Märgin samuti, et kohtuotsuses Football Association Premier League jt (C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631), kus tuvastati „[teose] üldsusele edastamine“, rõhutas Euroopa Kohus asjaolu, et *ilma* näiteks majutusettevõtte *sekkumiseta*, kes pakub oma tubades televisioonisignaali televiisorite abil, ei oleks teos olnud hotelli klientidele kättesaadav.³¹

23 — Kohtujuristi kursiiv.

24 — Ja tehnoloogiliselt neutraalne.

25 — Vt direktiivi 2001/29 põhjendused 4 ja 9 ja kohtuotsus Football Association Premier League jt (C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 186). Kohtuotsuse *Bezpečnostní softwarová asociace* punktis 54 (C-393/09, EU:C:2010:816) leidis Euroopa Kohus: „Direktiivi 2001/29 põhjendusest 23 tuleneb, et mõistet „üldsusele edastamine“ tuleb mõista *laias tähenduses*. Selline tõlgendus osutub vajalikuks ka selleks, et saavutada direktiivi põhieesmärk, milleks asjaomase direktiivi põhjenduste 9 ja 10 kohaselt on muu hulgas autoriõiguste kõrgetasemeline kaitse, mis võimaldab autoritel saada oma töö kasutamise, eelkõige üldsusele edastamise eest nõuetekohast tasu.“ Kohtujuristi kursiiv.

26 — Kohtuotsuse *Circul Globus București* punktis 38 (C-283/10, EU:C:2011:772) leidis Euroopa Kohus, et „direktiiviga 2001/29 taotletava eesmärgi kohta [tuleb] nentida, et selle põhjendustest 2 ja 5 nähtub, et direktiiviga on tahetud luua liidu tasandil üldine ja paindlik raamistik infoühiskonna arengu toetamiseks ning kohandada ning täiendada olemasolevaid seadusi autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kohta, et võtta arvesse tehnoloogia arengut, millest tulenevalt on tekkinud uued kaitstud teoste kasutusviisid“.

27 — Vt käesolev ettepanek, punkt 25.

28 — Leian, et Internetis leiduva tohutu suure teabehulga tõttu oleks seda teavet hüperlinkide puudumisel tõepoolest suures osas võimatu leida. Minu arvates on hüperlingid praegusel ajal hädavajalik osa Interneti ülesehitusest.

29 — Vt kohtuotsus Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 18).

30 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 22–24.

31 — Vt analoogia alusel ka kohtuotsused *SCF* (C-135/10, EU:C:2012:140, punktid 82 ja 92) ja *Phonographic Performance (Ireland)* (C-162/10, EU:C:2012:141, punkt 31), mis käsitlevad mitte direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1, vaid fonogrammi ülekandmise „üldsusele edastamist“ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/115 rentimis- ja laenuamisõiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas (ELT L 376, lk 28) artikli 8 lõike 2 tähenduses.

56. Selle kohta leidis Euroopa Kohus kohtuotsuse Football Association Premier League jt (C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631) punktides 195 ja 196, et kohvik-restorani omanik tegeleb „üldsusele edastamisega“, kui ta võimaldab tahtlikult klientidele, kes viibivad selles asutuses, juurdepääsu kaitstud teoseid sisaldavale ülekantud saatele telekraani ja kõlarite abil, „arvestades, et selle omaniku sekkumiseta ei saa kliendid ülekantud teoseid vaadata, isegi kui nad asuvad saate levialas“³².

57. Järelikult peab edastamise toiminguga tuvastamiseks olema hüperlinkide ülespanija sekkumine vajalik või vältimatu³³ selleks, et teostest osa saada.

58. Siiski tuleb rõhutada, et teistes kohtuotsustes, eelkõige kohtuotsustes SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764, punkt 42) ja Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76, punktid 27 ja 31), analüüsib Euroopa Kohus seda sekkumise vältimatu vajalikkuse tegurit selleks, et tuvastada, et tegemist ei olnud uuele üldsusele edastamisega.³⁴

59. Minu arvates saab sekkumise vältimatuse tegurit käsitada üksnes edastamise toiminguga olemasolu³⁵ uurimise raames. Just sellise toiminguga käigus võib toimuda „kättesaadavaks tegemine“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses.

60. Sellest tulenevalt leian, et veebisaidile üles pandud hüperlinke, mis suunavad teisel veebisaidil vabalt kättesaadavate autoriõigusega kaitstud teoste juurde, ei saa pidada „edastamise toiminguks“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses, sest hüperlingi üles pannud veebisaidi haldaja – käesolevas asjas GS Media – sekkumine ei ole vältimatult vajalik kõnealuste fotode kättesaadavaks tegemiseks veebikasutajatele, sealhulgas nendele kasutajatele, kes külastavad saiti GeenStijl.

61. Kuna puudu on üks kumulatiivsetest elementidest, mis on vajalikud „üldsusele edastamise“ tuvastamiseks vastavalt direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikele 1, on küsimus selle kohta, et autoriõiguse omaja ei andnud luba oma teose üles panemiseks muudele kolmandate isikute hallatavatele saitidele³⁶, minu arvates ainetu.

62. Sellest tulenevalt leian, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu esimese küsimuse punktidele a ja b tuleb vastata eitavalt.

63. Pealegi, kuigi Euroopa Kohtu toimikust nähtub selgesti, et GS Media teadis, et kõnealused fotod, mis on kättesaadavad sellistel veebisaitidel nagu Filefactory.com ja Imageshack.us, olid õigusvastaselt ringlusse lastud, ja et ta esitas veebisaidil GeenStijl teiste veebisaitide juurde viivaid hüperlinke nende teoste autoriõiguseid ilmselgelt eirates, olen seisukohal, et kui puudub edastamise toiming direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses, ei ole selle sätte kohaselt olulised GS Media ajendid ega asjaolu, et ta teadis või pidi teadma, et Sanoma ei olnud andnud luba asjaomaste fotode algseks edastamiseks nendel teistel veebisaitidel, või et neid fotosid ei olnud ka varem Sanoma loal üldsusele kättesaadavaks tehtud.

64. Järelikult tuleb vastata eitavalt eelotsusetaotluse esitanud kohtu esimese küsimuse punktile c.

32 — Kohtujuristi kursiiv.

33 — Vt eelkõige kohtuotsuse SCF (C-135/10, EU:C:2012:140) punkt 82, milles Euroopa Kohus seoses edastamise toiminguga olemasolu analüüsiga vastavalt kohtuotsusest Football Association Premier League jt (C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631) tulenevale Euroopa Kohtu praktikale viitas „kasutaja vältimatule rollile“, st selles kohtuasjas majutusasutuse ja kohvik-restorani käitaja vältimatule rollile, kui ta oma tegevuse tagajärgedest täielikult teadlikuna sekkub selleks, et teha kaitstud teost sisaldav ülekantud saade oma klientidele kättesaadavaks. Kohtujuristi kursiiv.

34 — Vt käesolev ettepanek, punkt 36.

35 — St esimese elemendi, mis peab direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 kohaselt olema olemas selleks, et tegemist oleks üldsusele edastamisega. Teise elemendi kohta vt käesoleva ettepaneku punktid 65–70.

36 — Eelkõige veebisaidid Filefactory.com ja Imageshack.us. Vt selle kohta kohtuotsus SBS Belgium (C-325/14, EU:C:2015:764, punktid 15 ja 24).

2. Teine element

65. Kuna ma leian, et üks direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 kohaselt „üldsusele edastamise“ tuvastamiseks vajalikest kumulatiivsetest elementidest on puudu, analüüsin üksnes teise võimalusena teist direktiivis 2001/29 nõutud elementi, st teose edastamist „üldsusele“.³⁷

66. On selge, et kuna hüperlingid veebisaidil GeenStijl on suunatud kõikidele selle veebisaidi potentsiaalsetele kasutajatele, st määratlemata suurusega ja küllaltki arvukale sihtgrupile, on need hüperlingid tõepoolest üldsusele suunatud.³⁸ Seevastu leian, et „uue üldsuse“ kriteerium, mida on nõutud kohtuotsuse Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) punktides 24 ja 31, ei ole kohaldatav ja igal juhul ei ole see käesolevas asjas täidetud.

67. Eelkõige kohtuotsustest Football Association Premier League jt (C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 197) ja Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76, punktid 24 ja 31) nähtub, et uue üldsuse kriteerium on kohaldatav üksnes juhul, kui autoriõiguse omaja andis algseks üldsusele edastamiseks loa. Kuna põhikohtuasjas sellist luba antud ei ole, ei saa „uue üldsuse“ kriteeriumi kohaldada.

68. Peale selle leidis Euroopa Kohus kohtuotsuse Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) punktides 28 ja 30, et kui „uut üldsust ei ole, siis igal juhul ei [ole vaja] [...] autoriõiguse omajate luba“ kõne all olevaks üldsusele edastamiseks, st käesolevas asjas hüperlinkide ülespanemiseks, mis suunavad teistele veebisaitidele, millel autoriõigusega kaitstud teosed on üldsusele vabalt kättesaadavad.

69. Lisaks, isegi kui Euroopa Kohus peaks leidma, et see kriteerium on kohaldatav juhul, kui autoriõiguse omaja ei ole esimeseks üldsusele edastamiseks luba andnud, tuleneb kohtuotsusest Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 27), et see kriteerium on täidetud üksnes juhul, kui veebisaidi haldaja sekkumine, mis seisneb hüperlinkide ülespanemises, oli vältimatult vajalik selleks, et teha teosed kättesaadavaks uuele üldsusele³⁹, st üldsusele, kellega autoriõiguse omaja asjaomaste teoste algseks üldsusele edastamiseks luba andes ei arvestanud.

70. Ent juhul, kui fotod olid kõikidele veebikasutajatele vabalt kättesaadavad teistel veebisaitidel,⁴⁰ ei olnud niisugune GS Media sekkumine selliseks kättesaadavaks tegemiseks vältimatult vajalik. Siis ei ole seega „uut üldsust“ ja ei teki küsimust seoses sellega, kas autoriõiguse omaja andis loa algseks edastamiseks.

37 — Vt kohtuotsus Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 16 ja seal viidatud kohtupraktika).

38 — Kohtuotsuse Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) punktis 21 leidis Euroopa Kohus, et „[m]is puutub teise eelmainitud elementi, nimelt kaitstud teose tegelikult „üldsusele“ edastamist, siis tuleneb direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikest 1, et selles sättes on „üldsusega“ hõlmatud määratlemata suurusega potentsiaalne sihtgrupp, mis lisaks eeldab ka küllaltki suurt arvu isikuid“. Euroopa Kohus lisab punktis 22, et „[s]elline edastamise toiming, nagu seda klikitava lingi kaudu teostab veebisaidi haldaja, on suunatud kõigile selle isiku hallatava veebisaidi potentsiaalsetele kasutajatele, st sihtgrupile, mis on määratlemata suurusega ja mis hõlmab küllaltki suurt arvu isikuid“, ja seega on see üldsusele edastamine. Vt kohtuotsus Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 23).

39 — Vt analogia alusel ka kohtuotsus SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764, punkt 42), milles Euroopa Kohus otsustas, et „[m]ajutusettevõtte kliendid moodustavad sellise uue üldsuse. Ringhäälingu kaudu ülekantud teose edastamine telerite kaudu sellistele klientidele ei kujuta endast üksnes tehnilist lahendust, millega tagatakse esmase saate vastuvõtmine asjaomase saate vastuvõtja levialas või parandatakse seda. Vastupidi, majutusettevõtte on asutus, mis oma tegevuse tagajärgedest täielikult teadlikuna sekkub, et võimaldada oma klientidele ligipääs kaitstud teosele. Selle sekkumiseta ei oleks nimetatud alas viibivate klientidel põhimõtteliselt võimalik edastatud teost jälgida.“ Kohtujuristi kursiiv.

40 — Eelkõige veebisaitidel Filefactory.com ja Imageshack.us.

71. Lisan kohe, et need järeldused põhinevad eeldusel, et kõnealused teosed olid kolmandate isikute saitidel kõikidele veebikasutajatele „vabalt kättesaadavad“⁴¹, mis eelotsusetaotlusest selgelt ei ilmne. Kas GS Media sekkumine oli vältimatult vajalik selleks, et teha need teosed kättesaadavaks veebisaidi GeenStijl külastajatele? Euroopa Kohtu toimikust ilmneb nimelt vastukäivalt, et ühelt poolt võtsid kolmandate isikute saidid kõnealustele fotodele juurdepääsu piiravaid meetmeid, ja teiselt poolt, et hüperlingid kõigest hõlbustasid teatud määral seda juurdepääsu.⁴²

72. Kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrollist ei tulene teisiti, siis tundub, et see faktiline küsimus on selles kohtus veel lahtine.

73. Igal juhul tuleneb kohtuotsusest Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 31), et kui hüperlink võimaldab linki sisaldava veebisaidi kasutajatel „kõrvale hoida piiravatest meetmetest“⁴³, mida on rakendatud kolmandate isikute veebisaitidel selleks, et piirata juurdepääsu kaitstud teostele⁴⁴, kujutab kõnealune hüperlink endast vältimatult vajalikku sekkumist, ilma milleta need kasutajad ei saaks teoseid kasutada. Järelikult teeb see sekkumine asjaomased teosed kättesaadavaks kõnealuse saidi külastajatele, st käesolevas asjas saidi GeenStijl külastajatele, ja on seega üldsusele edastamise toiming, millele peab vastavalt direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikele 1 loa andma autoriõiguse omaja.

74. Seevastu nähtub kohtuotsuse Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) punktist 31 selgelt, et ei piisa sellest, et hüperlink hõlbustab või lihtsustab veebikasutajate juurdepääsu asjaomasele teosele.⁴⁵ Sellest tulenevalt jagan käesoleva ettepaneku punktis 28 välja toodud GS Media, Saksamaa Liitvabariigi, Portugali Vabariigi, Slovaki Vabariigi ja komisjoni seisukohti, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu teise küsimuse punktidele a ja b tuleb vastata eitavalt.

C. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu kolmas küsimus ja teiste asjaolude olemasolu

75. Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas on teisi asjaolusid, mida tuleb arvesse võtta, et vastata küsimusele, kas tegemist on „üldsusele edastamisega“, kui veebilehele pannakse üles hüperlink, mis muudab kättesaadavaks teose, mille üldsusele kättesaadavaks tegemist veebisaidil ei ole autoriõiguse omaja veel kunagi varem lubanud.

76. Märgin, et Euroopa Kohus leidis kohtuotsuse Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) punktis 41, et direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus see, et liikmesriik annab autoriõiguse omajatele ulatuslikuma kaitse, nähes ette, et mõiste „üldsusele edastamine“ hõlmab rohkem toiminguid kui need, mis on selles sättes ette nähtud.

41 — Selle kohta tuleb meenutada, et kohtuasjas, milles tehti kohtuotsus Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76, punktid 25 ja 26), olid asjaomased teosed vabalt kättesaadavad, sest nende juurdepääsu Göteborgs-Posten'i veebisaidil ei piiranud ükski meede. Kõik veebikasutajad said seega neile vabalt juurde pääseda.

42 — Gerechthof Amsterdam (Amsterdami apellatsioonikohus) leidis, et Sanoma jt ei olnud tõendanud, et failid, mis kasutaja veebisaidile Filefactory.com üles pani, jäid erakasutusse, ja järeldas, et „see võib olla teisiti, kui kasutaja teeb oma digitaalse koodi avalikult teatavaks või kui seda teeb mõni teine isik“. Selle kohta esitasid Sanoma jt eelotsusetaotluse esitanud kohtule vastukassatsioonkaebuse, väites, et „fotod olid paigutatud „digitaalsesse seifi“; igal juhul on need fotod tehtud seeläbi kättesaadavaks üldsusele, kes ei oleks neile ilma viidatud sekkumiseta juurde pääsenud (keerukamaid vahendeid kasutamata) ja kelle jaoks oleksid need seetõttu jäänud ligipääsmatuks“. Vt eelotsusetaotluse punktid 6.1.2 ja 6.1.3.

43 — Vt selle kohta direktiivi 2001/29 artiklis 6 käsitletud tõhusad tehnilised meetmed.

44 — Euroopa Kohus leidis: „siis, kui klikitav link võimaldaks linki sisaldava veebisaidi kasutajatel kõrvale hoida kaitstud teost sisaldaval veebisaidil võetud piiravatest meetmetest, mille eesmärk on piirata üldsuse juurdepääsu nii, et see on ainult registreerunud kasutajatel, ja kujutaks endast seega sekkumist, ilma milleta need kasutajad levitatavaid teoseid kasutada ei saa, tuleb kõiki selliseid kasutajaid käsitada uue üldsusena, kellega autoriõiguse omajad algseks edastamiseks luba andes ei arvestanud, nii et selliseks edastamiseks on vaja nende luba.“ Vt kohtuotsus Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 31). Vt analoogia alusel direktiivi 2001/29 artikkel 6 tehniliste meetmetega seotud kohustuste kohta ja kohtuotsus Nintendo jt (C-355/12, EU:C:2014:25, punkt 24).

45 — Vaja on „sekkumist, ilma milleta [...] kasutajad [...] teoseid kasutada ei saa“. Kohtuotsus Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 31). Kohtujuristi kursiiv.

77. Lisaks sellele, peale asjaolu, et põhimõtteliselt ei ole hüperlinkide ülespanek põhikohtuasjas minu arvates „üldsusele edastamine“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses, leian, et selle sätte teistsugune tõlgendamine takistaks oluliselt Interneti toimimist ja kahjustaks üht direktiivi 2001/29 põhieesmärkidest, st infoühiskonna arengut Euroopas⁴⁶. Pealegi võib selline tõlgendamine kahjustada eesmärki luua „õiguste ja huvide tasakaal eri liiki õiguste valdajate huvide vahel, samuti eri liiki õiguste valdajate ning kaitstud objekti kasutajate vahel“.⁴⁷

78. On üldteada fakt, et hüperlinkide lisamine veebikasutajate poolt on ühtaegu süstemaatiline ja vajalik Interneti praeguse ülesehituse jaoks.⁴⁸ Kuigi põhikohtuasjas käsitletavat asjaolud on iseäranis ilmsed⁴⁹, leian, et üldjuhul veebikasutajad ei tea ja neil ei ole vahendeid kontrollimiseks, kas Internetis vabalt kättesaadava kaitstud teose algne üldsusele edastamine toimus autoriõiguse omaja nõusolekul või mitte. Kui iga kord, kui veebikasutajad panevad üles hüperlingi, mis suunab teisel veebisaidil vabalt kättesaadavate teoste juurde, riskivad nad sellega, et nende vastu esitatakse direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 alusel hagi autoriõiguste rikkumise tõttu, panevad nad linke üles palju vastumeelsemalt ja see kahjustab Interneti toimimist ja selle ülesehitust ennast ning infoühiskonna arengut.

79. Minu arvates tuleks sellist sekkumist Interneti toimimisse vältida. Igal juhul leian, et „üldsusele edastamise“ mõiste laiendamiseks nii, et see hõlmaks teisel veebisaidil vabalt kättesaadavate kaitstud teoste juurde suunavate hüperlinkide ülespanekut, oleks vaja Euroopa seadusandja sekkumist.

D. Autoriõiguse omaja käsutuses olevad õiguskaitsevahendid

80. Kuigi ma leian, et sellise veebisaidi nagu GS Media haldaja ei rikkunud põhikohtuasjas kõne all olevate hüperlinkide ülespanekuga põhimõtteliselt⁵⁰ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1, ei tähenda see siiski, et autoriõiguse omajal ei ole õiguskaitsevahendeid oma intellektuaalomandi õiguste kaitse ja jõustamise tagamiseks.

81. On iseenesestmõistetav, et autoriõiguse omajal on intellektuaalomandi õiguste rikkumise korral hagi esitamise õigus isiku vastu, kes pani ilma tema loata toime algse edastamise üldsusele.⁵¹ Tõsi küll, kuna see isik ei ole käesolevas asjas teada, ei paku selline hagi autoriõiguse omaja jaoks huvi.

82. Siiski võivad intellektuaalomandi õiguste omajad vastavalt direktiivi 2001/29 artikli 8 lõikele 3 ja direktiivi 2004/48 artikli 11 kolmandale lausele taotleda kohtu ettekirjutust niisuguste saitide nagu Filefactory.com ja Imageshack.us haldajatele, kes tegutsevad nende sätete tähenduses vahendajatena⁵², kuna nende saitide kasutajad võivad kasutada nende teenuseid intellektuaalomandi õiguste rikkumiseks.⁵³

46 — Vt direktiivi 2001/29 põhjendus 2.

47 — Vt direktiivi 2001/29 põhjendus 31.

48 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 54 ning 28. joonealune märkus.

49 — Tundub, et GS Media oli toimides asjaoludest täiesti teadlik ja ei arvestanud mitte üldsegi Sanoma huvidega. Vt käesolev ettepanek, punkt 11.

50 — See järeldus põhineb eeldusel, et kõnealused teosed on vabalt kättesaadavad teisel veebisaidil.

51 — Vt eelkõige direktiivi 2004/48 artiklites 9–16 ette nähtud õiguskaitsevahendid.

52 — Kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrollist ei tulene teisiti, tundub, et selliste saitide nagu Filefactory.com ja Imageshack.us haldajad, kes talletavad oma serverites nende saitide kasutajate antud teavet, on teabe talletamise teenuse (veebimajutusteenuse) osutajad direktiivi 2000/31 artikli 14 tähenduses ja „vahendajad“ direktiivi 2001/29 artikli 8 lõike 3 ning direktiivi 2004/48 artikli 11 kolmanda lause tähenduses. Vt selle kohta kohtuotsus SABAM (C-360/10, EU:C:2012:85, punktid 27 ja 28).

53 — Vt selle kohta kohtuotsus SABAM (C-360/10, EU:C:2012:85, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).

83. Seda selgitab eriti hästi direktiivi 2001/29 „vahendajaid“ käsitleva põhjenduse 59 sõnastus. Selles põhjenduses on märgitud, et „[e]lkkõige digitaalkeskonnas võivad kolmandad isikud õiguste rikkumiseks üha enam kasutada vahendajate teenuseid. Paljudel juhtudel *on vahendajatel kõige hõlpsam võimalus selline õigusi rikkuv tegevus lõpetada*. Kõikidest muudest võimalikest sanktsioonidest ja õiguskaitsevahenditest olenemata peaks õiguste valdajatel olema võimalus taotleda ettekirjutust sellise vahendaja tegevuse vastu, kes pakub võrgu kaudu teost või muud objekti, millega seotud õigusi on rikkunud kolmas isik.“⁵⁴

84. Direktiivi 2001/29 artikli 8 lõikes 3 ja direktiivi 2004/48 artikli 11 kolmandas lauses sätestatud kohtu ettekirjutus puudutab järelikult autoriõigust rikkudes tehtud algset üldsusele edastamist ja on minu arvates otsene ja sobiv vahend selle rikkumise kõrvaldamiseks.

85. Peale selle võivad selliste saitide nagu Filefactory.com ja Imageshack.us haldajad teatud asjaoludel siseriikliku õiguse kohaselt olla vastutavad selle eest, et nad talletavad oma serveritesse nende saitide kasutajate pakutavat teavet.

86. Kuigi direktiivi 2000/31 artikli 14 eesmärk on piirata olukordi, mille korral võib vastavalt siseriiklikule õigusele tekkida vahendajatest infoühiskonna teenuseosutajate vastutus, või välistada vastutuse tekkimine nendes olukordades; kehtivad selle vastutusest vabastamise suhtes ranged tingimused. Selle kohta leidis Euroopa Kohus kohtuotsuse L'Oréal jt (C-324/09, EU:C:2011:474) punktis 119, et juhul, kui teabe talletamise teenuse osutaja piirdub üksnes andmete tehnilise ja automaatse töötlemisega, vabaneb see teenuse osutaja⁵⁵ direktiivi 2000/31 artikli 14 selle lõike 1 alusel siiski täielikult vastutusest tema poolt talletatud ebaseaduslike andmete eest „vaid siis, kui tal ei ole „tegelikku teavet ebaseadusliku tegevuse või teabe kohta“ ja kahjutasu nõuete osas „ei tea ta fakte või asjaolusid, millest ilmneb ebaseaduslik tegevus või teave“, või kui ta sellistest asjaoludest teadlikuks saades kõrvaldab kiiresti teabe või tõkestab juurdepääsu sellele“.

87. Tuleb märkida, et veebisaitide Filefactory.com ja Imageshack.us haldajad täitsid Sanoma nõude eemaldada kõnealused fotod oma veebisaitidelt.⁵⁶ Veebisaidil GeenStijl olevad hüperlingid, mis suunavad nende teiste saitide juurde, järelikult enam ei toimi.

VII. Ettepanek

88. Esitatud kaalutlusi arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Hoge Raad der Nederlandeni (Madalmaade kõrgeim kohus) esitatud eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et üldsusele edastamise toiminguga selle sätte tähenduses ei ole tegemist siis, kui veebisaidile pannakse üles hüperlink, mis suunab teisele veebisaidile, millel on autoriõigusega kaitstud teosed vabalt üldsusele kättesaadavad ilma autoriõiguse omaja loata.
2. Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et oluline ei ole asjaolu, et isik, kes lisab veebisaidile hüperlingi, mis suunab teisele veebisaidile, millel on autoriõigusega kaitstud teosed vabalt üldsusele kättesaadavad, teab või pidi teadma seda, et autoriõiguse omaja ei ole andnud luba kõnealuste teoste ülespanekuks sellele teisele veebisaidile, või et neid teoseid ei ole ka varem autoriõiguse omaja loaga üldsusele kättesaadavaks tehtud.

54 — Kohtujuristi kursiiv.

55 — Direktiivi 2000/31 artikli 14 tähenduses.

56 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 11 ja 12.

3. Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, hüperlink, mis suunab teisele veebisaidile, millel autoriõigusega kaitstud teosed on vabalt üldsusele kättesaadavad, ja mis hõlbustab või lihtsustab veebikasutajate juurdepääsu asjaomastele teostele, ei ole „üldsusele edastamine“ selle sätte tähenduses.